

başbozuk kitaplarından elde edilen
bütün gelir
her türlü hayvanatın
yeme içme ve barınma masrafları için
harcanacaktır.

Not

Nietzscheci Darbe, Peter Lamborn Wilson'un (Hakim Bey olarak da bilinir) denemelerinin yer aldığı "*Escape from the 19th Century and Other Essays*" isimli kitabından alınıp çevrilmiştir. Kurgusal ve hayali bir tarih anlatımı ile Birinci Dünya Savaşı sonrası Romanya'nın Dobruca bölgesinde iktidar boşluğunu devrimci bir fırsata çeviren bölge insanları ve bir grup anarşist Nietzschecinin Nietzsche'nin fikirlerinden oluşan bir anayasa ile kurdukları otonom bir bölgenin hikayesini anlatmaktadır. Bu bölge Şeyh Bedreddin'in bulunduğu ve başkaldırdığı bölgedir. Bu deneme 1920'lerde olaylar meydana geldiğinde bölgeye dair gerek iklim gerekse coğrafi bilgilere yer vermektedir. Karadeniz şairi Ovid'den Dada akımına; anarşist düşünürlerden ve Nietzsche'nin fikirlerinden İslam'a çeşitlendirmelerin bulunduğu ilginç bir deneme...

Alişan Şahin

i.

Sunuş

z

“Hiçbir şey hakikat değil, her şeye izin var”

Thus Spoke Zarathustra 386

*“Tarihin parçası olabilmeyi anlatmanın hiçbir yolu yok-tur.
Belki geçmiş halen esaslıca araştırılmamıştır! Halen önceki
olaylara dönüp bakacak pek çok enerjiye ihtiyaç var!”*

Gay Science 10

z

∞

*“Şöyle bir kendimizle yüz yüze gelelim. Biz Hyperborean-
larız: Yaşadıklarımıza ne kadar uzak olduğumuzu biliyo-
ruz. ‘Ne kara ne de deniz yoluyla Hyperborean’a bir yol
bulacaksınız’- Pindar bize dair olanı zaten biliyordu. Ku-
zey, buz ve yaşam ve ölüm, mutluluğumuzun ötesinde.
Mutluluğu biz keşfettik. Yolunu biliyoruz. Binlerce yılın
labirentinin çıkışını biz bulduk.
Bizden başka kim bulabilirdi ki onu?”*

The Anti-Christ, 569

∞

19. yüzyıl sonunun gelmesine direndi. 1830’lardaki en-
düstri devrimi ile geç ama bir başlangıç yapmayı başarmıştı
ve (yükselmekte olan çaresizlikle beraber) 1900’ün öte-
sinde kalmıştı. 19. yüzyılın son savaşı olarak başlayan I.
Dünya Savaşı, Monark ve Diplomatların bir olayı ve 19.
yüzyılın son savaşı olarak – fakat o modern bir ölüm festi-
vali, güçlü bir kurban etme töreni ve teknolojik bir kitlesel
katliam içinde yozlaşmıştı – ve elbette bir devrim olarak
başlamıştı. 20. yüzyıl gerçekten de –arka cephe–
1917’de, Rusya da başladı. Bir yıl ya da daha sonraki yıl,
diplomatların parlak emirleri ve tepelerinde şapkalarıyla
yeniden-ortaya çıkışına rağmen 20. yüzyıl Avrupa ve
Amerika’ya ulaştı. Ve ebedi barış ilan edilmiş olmasına
rağmen, bu yüzyıl saf bir şiddet yüzyılı oldu.

1830’da Kapitalin dünyası ortaya çıktığında evrensel
zaferi kesin gibi görünüyordu. Böyle bir “ilerleme”ye ne
ya da kim engel olabilirdi ki? Zaten Avrupa krallıklarına
birer mücevher gibi eklenmiş olan bu geri kalmış ve bitkin
şark ülkeleri kesinlikle olmazdı – ve daha da kesin olarak
tamamen bizim kendimizin olan beş para etmez “işçi sını-
fımız” ise hiç bir zaman. Bu içsel ya da dışsal “yerliler”
rahatsız bir şekilde büyümüş ve fakat böyle problemler sü-
per güçlerce idare edilebilirdi. Sermaye zamanı gelmiş bir

düşünceydi. Yalnızca eşit güçteki bir düşünce ile muhalefet edilebilirdi ona. Ve böyle bir düşünce 1830’da nerede bulunabilirdi? “Ütopik Sosyalistlerin çatlak-fikirli hayallerinden mi? Ama sermaye reformist düşünürler tarafından dağıtılacak, saf bir sistem değildi. Sermaye kendince bir tarih–bir evrensel alınyazısı–bir doğal hukuktu.

Ve fakat 1871’den itibaren sermayenin oyun planında bir şeyler, rahatsızlık verecek derecede kötüye gitmişti. Paris’teki isyanı bastırmak için birkaç polisten daha fazlası yeterliydi –gerçekten, iki ulusun en kitlesel ordusunu aldı ve binlerce kişiyi katletmekte ısrarcı oldu. Ve bu tahrip edici yayılma, –muhafif bir düşünce olarak– sermaye hareketlerine diyalektik bir toplumsalın hareketi, yanıtıdır. Birinci Dünya Savaşı (ki temsili olarak 19. yüzyılın olayı olan Grand Dük’e suikastla başlamıştı) toplumun raydan çıkarılması için geniş taktik manevralara sahne oldu. İşçiler yurtseverlik duygularıyla yoldan çıkarılmakta ve savaş tarafından disipline edilmekteydiler.

Onun yerine, hendeklerdeki yıkıntılarda 19. yüzyılın sonu geldi. Sermayenin Stratejilerinden gene bir şeyler yanlış gitmişti. Rusya’da da kontrolü kaybetti. Savaşın bir hata olabileceği aniden mümkün görüldü. İşçilerin ve askerlerin “sovyetleri” şurada-burada ve en garip yerlerde dahi ilan ediliyordu. Ve 1918 en azından gerçek asi ve reaksiyonerlerin hararetli imgelemlerinde Dünya Devrimi’nin yılı olarak başladı.

Bu anı yeniden kurmak mümkün değildir. Başarılı olmasından dolayı Rus devrimine takıntılı bir dikkat gösterilmekteydi. Fakat diğer devrimler –onlar başarılı olmamıştı– unutulmuştu. Hemen hemen “saplantılı olarak unutulmuş” olduğunu söylenebilir. 1918-1919’u kapitalist tarihçiler unuttur, çünkü hepsinden sonra bir yaşam boyu kadar önce meydana gelmiş olan hadiseler, ciddi hadiselerdir ki hemen hemen anlamsızdır, birilerinin okuyucularına

başka birilerinin hatırlatmasına gerek yoktur. Komünist tarihçilere gelince, Marksizmden ilhamını almamış pek çok hadise (Marksizmden ilhamını alan birileri ise diğerleri gibi başarısız olmuştu) gerçekliğiyle onları şaşırtmıştı. Peki, 1918-19'u hatırlamak kimin sorumluluğundadır? Açıkçası hiç kimsenin. Ve bundan dolayı İrlanda'da 1919 Nisan'ında Limerick şehrinin kendini bir sovyet olarak ilan etmiş olması, İngilizlere karşı kendi parasını uzunca süre basması ve orayı tutmasını öğrenmek bir sürpriz olarak gelebilir kimilerine.¹ Kasım 1918'den Mayıs 1919'a kadar fırtınalı süren Münih'teki Anarşist Raterepublik'e pek fazla dikkat verilmemiş olmasına rağmen, Almanya'daki bu başkaldırıları belki daha iyi biliniyordur. Ayaklanmanın yetenekli katılımcıları: filozof Gustav Landauer, şair Eric Muhsam, oyun yazarı Ernst Toller ve romancı B.Traven'di (ki o zamanlar "Ret Marut" olarak bilinirdi).² 1919'da Macaristan'da Marksist Bela Kun kısa bir süre iktidara geldi. Eylül 1919'da şair Gabriele D'Annunzio, Yugoslavya'nın bir şehri olan Fiume'yi "kurtardı" ve bağımsızlığını ilan etti. Resmen (müzik temeli üzerine kurulmuş) bir Anarşist Anayasa ilan etti ve hazine sandıklarını Anarşist "korsanlar" tarafından kazanılan ganimetlerle doldurdu. Bu operatik deneyimler İtalyanlar D'Annunzio'nun sarayının dışını bombaladıklarında, Kasım 1920'de son buldu.³ Bu arada Ukrayna'da Beyaz ve Kızılların her ikisine karşı bir devrim, elebaşı Anarşist Nestor Makhno'idi, patlak verdi. Tüm bölgeleri, tüm yöneticiler ve iktidarlardan, o an için kurtararak başarılı oldu.

1918-1919'da dünyanın büyük bir bölümünde devrimin başarısız olduğunu söylemek bir bakıma 19. yüzyılın tümüyle tekrar ediyor olduğunu söylemektir. 19. yüzyılda ne

¹ Bkz. Cahill (1990).

² Sarhoş Kayık adlı makaleme bakınız (Autonomedica).

³ Bkz. Bey (1991).

sermaye ne de toplum birbirini alt etmekten başarılı olmuştu ve 20. yüzyıl dünyanın coğrafik ve ideolojik olarak iki “blok”a bölünmüş olmasının tüm yansımalarını sona erdirmeye malik olabilirdi. Toplumun sermaye ile mücadelesi devam eder ve bu bakımdan 19. yüzyıl devam ederdi.

1918'de Sosyal hareketin ele geçirilip sonunda Marksizm tarafından tekeline alınacağı hiçbir şekilde açık değildi. Bolşeviklerin Moskova'daki başarıları Marksist dünya devriminin bir işareti olarak anlaşılmıyordu henüz. Bu, devrim içindeki alanlarda, diğer sistemler ve ideolojiler yarışma içindeydiler: sosyalizmin birçok formu ve ütopycacılarla birlikte Anarşizm mesela... Bunun ötesinde toplumsal hareket henüz belirgin şekilde sağ ve sol olarak parçalanmamıştı. Nazizm ve Faşizmin her ikisi de “Toplumsal” hareketlerdi ve gerçekten de “sol”cu köklerden gelişip serpilmişlerdi (Mussolini, D'Annunzio ve İtalyan Fütüristlerinin hepsi de Anarşistti. Ve Naziler, Sosyalist İşçi Birliği olarak başlamıştı). Fakat her iki reaksiyoner formun hiçbiri 1918-1919'da ortaya çıkmamıştı⁴ ve bu tuhaf melezlikler halen mümkün olma halini koruyordu. Fiumi, üniform-fetişizm (kara, kurukafa çapraz kemik nişanlar, sonraları SS'ler tarafından aşırılmıştır), nasyonalizm, *fin-de-siecle*⁵ süfliliği ve anarşizmin acayip bir karışımı idi.

Klasik Kuman Bölgesi; İskitler & Argo Gemicileri

1918-1919'un devrimci egzotik çiçeklerinden en ilginç ve baştan sona unutulmuş olanı- Georghiu Mavrocordato'nun

⁴ Gelecek, Thule Gessellschaft'ın elemanlarınca paldır küldür ölümüne götürülen Yahudi Gustav Landauer'ın öldürüldüğü Münih kaldırımlarındaki kan lekelerinde okunabilse de.

⁵ Fin-de-siecle: aydınlanma, akıl çağı anlamına da gelen bu kelime Fransızcada “yüzyılın sonu” anlamında da kullanılmaktadır. Ayrıca çöküntünün ve kendinden şüphenin 19. yüzyılı anlamında da kullanılmaktadır.

liderliği altında, Kuman Bölgesi Otonom Sancağında- sermayeye ve Komünizme karşı kendiliğinden mücadelede 19. yüzyılın ideolojileri ve sistemlerinin karmaşık akışkanlığını sergiler. Kuman Bölgesi bu yönden hiç bir zaman bir bölümü bile olsa yoruma tabii tutulmadı, çünkü onun ideolojik *Bouillabaisse*'si⁶ pek çok tarihçiye tam olarak anlaşılmaz olduğu kadar yabancıdırlar. Kuman Bölgesi'nin anlaşılmasının güç olmasının başka bir nedeni daha vardı. Sadece bir şey, sancağın “Geçici Hükümet”i isyan ve başkaldırı ile gelmedi, darbe ile geldi (Coup D'Etat); bundan dolayı o devrimci bir fenomen olarak görülmemiştir. Sonra da, Kuman Bölgesi'nin anlaşılması güç, uzak, Avrupalılığı hayli zordur – Romanya'nın Karadeniz bölgesinde Dobruca denen önemsiz bir sahil kasabası, Tuna Nehri'nin çok eski Alüvyon ağızlarından birinin üstünde, yüzlerce mil bataklık, ada, balçık, çay, deniz kulağı ve kordon tarafından kuşatılmıştır. Bundan dolayı insan hemen hemen Kuman Bölgesi'nin unutulmak için yaratılmış olduğunu düşünür.

Bu denemede Kuman Bölgesi'nin ergime-potasının içine giren tarihsel etkiler ve karışık entelektüel şeyler araştırılacak. Fakat Sancağın Geçici Hükümeti'nde bizim ilğimizi çeken ana neden Syncretistic [farklı dinsel ve felsefi insanların bir arda bulunmaları anlamındaki bir zorluğa vurgu yapılmaktadır – ç.n.] zorluğu değildir ama onun biricikliğidir. Bildiđim kadarıyla⁷ açıkça Friedrich Nietzsche'nin Felsefesi üzerine kurulmuş tek hükümet deneyimidir bu. Kesinlikle değerli bir anıdır.

⁶ Fransız mutfağında bir çeşit balık çorbasına verilen ad. Bu çorbayı yaparken balık, istiridye, sebze, baharat ve safran kullanılır. [burada “ideolojik gıda” demek istenmektedir zannımızca]

⁷ Diğer kaynaklardan geçen birkaç referansın yanında dikkat etmem gereken şeydir bu, Dadaist Şair Valery Oesteanu tarafından fark etti-rildiğim, O. Densusianu'nun *Hronicul Dobruja* (Bucharest, 1929)

adlı kitabından gelmektedir. Bu kitabın İngilizce çevirisinin bir kısmını New York'ta öğrenci olarak bulunmuş olan Ion Barak'tan aldım. Her ikisine de teşekkürler. Densusianu'nun kaynakları bu zamanlarda, 1918-1919 arasında *Luceafarul* (Akşam Yıldızı) adlı Kuman Bölgesi'nde yayınlanmış gazete ile sınırlı gibi görünmektedir. Romanya'da özel kütüphanelerde, ya da Kuman Bölgesi'nde ya da Devlet Arşivlerindeki belgelerde kullanılmamış kaynaklar bulunabilir vs. Bu kaynaklar yetenekli âlimlerin araştırmalarını bekliyordur. Ve belki de bu denemenin yetersizliği birilerine esin kaynağı olur da daha derin bir araştırmaya vesile teşkil eder.

ii.

Kuman Bölgesi

∞

*“Beni bataklığın içine çeken,
cezbeden bugüne şükürler olsun!”*

Thus Spoke Zarathustra, 362

∞

Kuman Bölgesi'nin eski tarihi kendiliğinden ilginç değildir fakat 1918-1920 olaylarının alan derinliği ve nüansının yokluğunda bir arka plan da sağlar. Belki sadece iklim (ya da manzara) ve bu coğrafya ile o, herkesçe bilinen bir şey söyler; burada, her bina ya da temizlenmiş tarlaların (manzara da) iç kısımları yanında, bir bölgede paylaşılan tarihsel olaylarda ortaya çıkar – ama Kuman Bölgesi'nde klişeler (sözler) yeni bir kavrayışın tazeliğiyle çarpar bizi.

Cıvalı taş devrinin başlangıcında, aşağı-yukarı 9 ya da 10 bin yıl önce, Karadeniz'in tüm batı sahilleri Cucuteni denilen kültüre aitti. Arkeolog Maria Gimbutas ve başka diğerleri tarafından tarımsal, “Anaerkil” ya da İlaheye-tapan, barışçıl ve artistik olarak çok parlak, güzel bir şekilde analiz edilmiştir. Gimbutas, M.Ö. 4. yüzyıl dolaylarında bu bölgenin Doğu'dan, büyük steplerin karşısından Karadeniz'in ötesine gelen “Kurgan halkı” (onlar, farklı defin Tümseklerinden sonra böyle adlandırılmışlardı) tarafından “istila edilmiş” olduğuna inanmaktadır. Bu yeni insanlar Pastoralist, “ataerkil” ya da ilaha-tapan, savaş sever ve barbarlardı. Muhtemelen Hint-Avrupa kökenliydi. Ana rotalardan bir tanesi Steplerden Avrupa'ya, Tuna Nehri'nin giriş yerinden geçer ve oradan Yunanistan'ın içine iner ya da ırmak boyunca şimdi bizim Doğu Avrupa dediğimiz yere inerdi. Ve hakikaten de Dobruca hemen hemen sayısızca kereler sonsuz sayıda barbar akınlarına uğramıştır. Eski klasik çağlardan önce, hiçbir şeyin ayırt edilemediği istilaların bölümleri bulanık kalır ve M.Ö. 7. yüzyıl dolayları bir parça sislidir. Ve Kırım'dan aşağı Trakya'ya, Karadeniz dolaylarında, Kimmerler denilen bir halkı buluyoruz.

Yarı-Barbar, belki Trakyalılar ya da İranlılar, Kimmerler derhal yeni yerleşmiş step göçmenleri, İskitler ile yüz yüze geliyorlar. Eskiçağ tarihçilerine göre (Herodot, Aristeeas) İskitler, Massagetler, onlar İssedonovlar, İssedonovlar ise Arimasplar tarafından yerlerinden edilmişlerdi. Bu son ırk, herkesin tek gözlü olduğu Cyclopeanlılardı ki bunlar Hyperborea'dan (Kuzey) fazla uzak yaşamayan, Altay dağlarının yakınlarında stoklanmış altınları olan ve Griffinlilerle[mitolojik ejderha – ç.n.] yaşıyordu. – bunlar sadece genel düşüncelerdi. İskitler, İranlı barbarlar ve Ugrianlıların (yani Magyarlara) bir Konfederasyonu olarak görünüm arz eder. Fakat Hipokrat onların diğere soylardan, diğere insanlardan oldukça farklı olduklarını söyler. İskitler bu bir parça etkiyi, Eneraes [İskitli şaman – ç.n.] denilen Travesti falcılarının bir sınıfına karıştıkları, Şamanizmin olağandışı bir kolu yoluyla oluşturmuşlardır; onların, Tanrıça Askelona'ya hakaret etmiş olduklarından dolayı kadınımsı davranmanın “kutsal hastalığınca” çarpılmış olduklarını iddia eder Herodot. Modern âlimlerden biri “Tüm hikaye,” der “Tatar kabilesinin bozulmanın son safhasında olduğunu gösterir”.⁸ Hakikatte ise, Travesti Şamanizm sadece Orta Asya'da ve Sibirya'da değil, Endonezya ve Kuzey Amerika'da, geniş bir alanda yaşanmıştır. Bu bir bakıma doğaldır anlaşılabilir. Benzer şeyler diğere İskitler için de söylenmiş olabilir ki bu acayip bir şeymiş gibi Herodot'u çarpar: onlar çadırlarını yanan kenevirin (*cannabis*) dumanıyla doldurur ve dumanı tenefüs ederler. Ta ki sarhoş olmayı başaranaya kadar (Arkeolojik deliller göstermektedir ki İskitler arasında kenevir kullanımı oldukça fazladır). Onlar birçok gö-

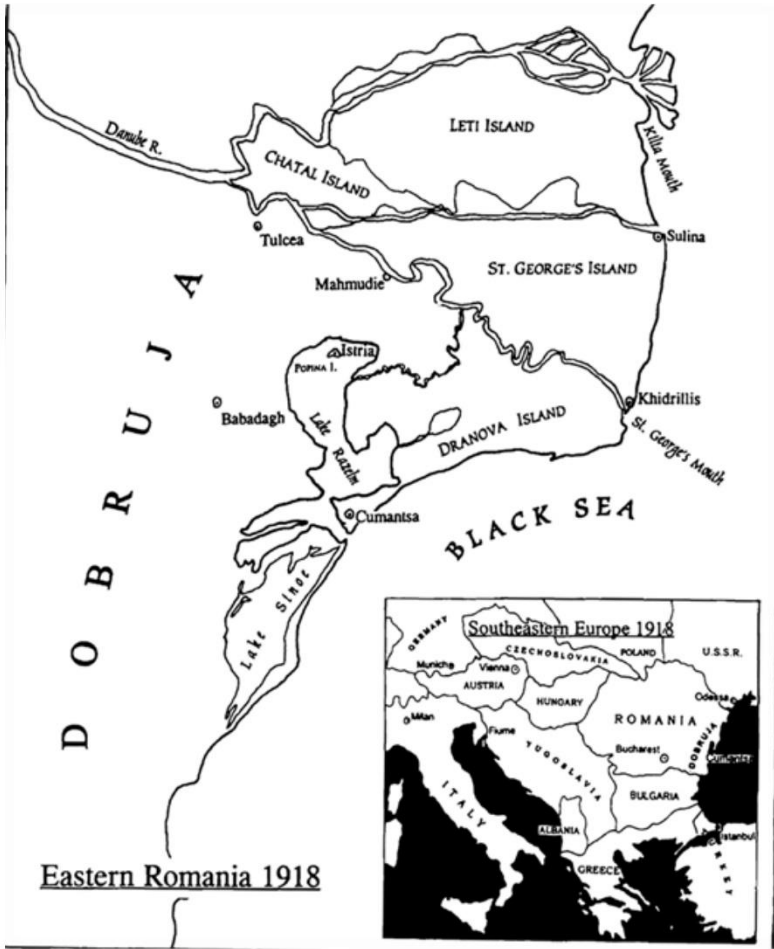
⁸ Güney Baltık sahillerinden oturan Eski Almanlara verilen addır. Daha sonra Dacia ya göç edip Güney Fransa, İspanya ve İtalya da egemenlik kurmuşlardır. Barbar ve uygar olmayan kimse ya da kaba anlamlarına da gelir bu kelime. Burada da Barbar anlamında kullanılmış olduğu kanaatindeyim (The Chambers Dictionary-1998-99) [Çn.]

çebe kabile gibi yer, gök ve güneşle birlikte ateşe ve Argimpaşa denilen bir tanrıçaya (Yunanlılar tarafından *Afrodit Urania* olarak tanınan, homoseksüelliğin patroniçesi), denize ve savaşa inanırlar ve taparlardı. Onların soylu defin törenleri insan kurban etmeye adanmış ve muhteşem derecede gösterişliydi. Yapılmış olan kazılara şükür ki İskit sanatına dair de bir şeyler bilmekteyiz. Onların sanatları, yüksek barbarlık sanatının en eski ve en iyi örneklerindedir ve sonraları birçok uygarlıkça taklit edilmişlerdir (örneğin Tuna Nehri havzası bölgesinin içlerinde İskitleri yerlerinden eden Keltler onları taklit eden uygarlıklardan biridir.); – Armacı, güçlü, büyülü ve karmakarışık. Ayrıca bilmekteyiz ki, kendilerinin ne yapacaklarını iyi bildikleri –ki çoğunu gömmüşlerdi– altından çok daha fazlasına sahiptiler. Altın post efsanesi Karadeniz’in (Kolhis) doğu kıyılarına ait bir efsanedir. Fakat hiç bir şüpheye mahal yoktur ki, bu efsane eski çağlarda bu bölgelerin tarihsel gerçeğinin tümünü temsil eder: Aşırı bolluk. Bu altınların bir kısmı Altay dağları gibi upuzak yerlerden geldi. Yunanlılar ve Romalılar için İskitler görkemli, uzak, gizemli, korkunç ve tipik barbarlardı. Klasik süper güçlerin hiçbiri onları boyunduruk altına almayı başaramadı. –fakat pek çok barbar gibi Tuna Nehri’nin ötelere doğru geri çekildiler ve onların güçleri asla Dobruca’dan daha güneylere ulaşmadı. Ki onların yaşadığı bölgelere Bizans Kaynaklarında bile “*lesser scythia*” (küçük İskit Ülkesi) denmekteydi.

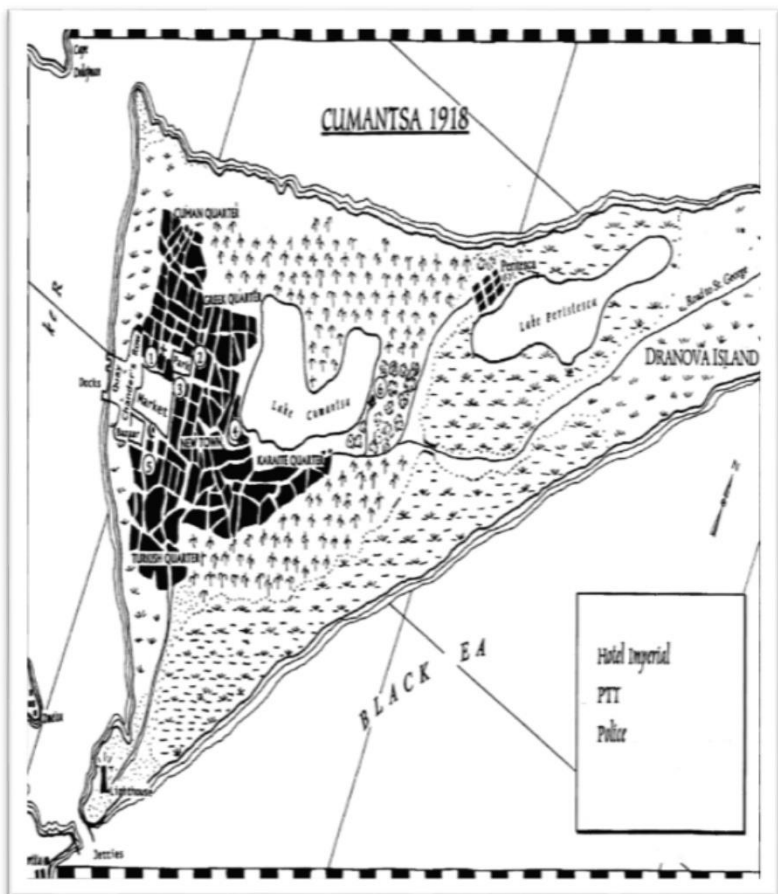
Dobruca, Klasik edebiyatta değişik şekillerde görünür: Helenistik şair Rodoslu Apollonius’un “*Argo’nun Deniz Seferi*”nde (The Voyage of Argo) (M.Ö. 3.yy), Jason ve Madea, Kolhisliler [Antik dönemde bugünkü Gürcistan’ın batı taraflarında yaşayan halklar, muhtemelen Lazlar – ç.n.] filosu tarafından takip edilen, Altın Post olayına karışan Kolhis’deki “olay”dan kaçıyorlar. Paphlagonia’da (denizin güney sahillerinde) [Orta Karadeniz bölgesinin eski adı – ç.n.] dururlar ve Madea cadı-tanrıçası Hecate’ya bir

kurban sunar – “Fakat törenle sunmaya hazırladı, hiç kimse duymamalıydı... dudaklarım korku ve merakla mühürlendi”. Bu anda onların Kolhisli müttefiklerine Argus tarafından bir kaçış rotası önerildi – “Mısır Thebes’inde Rahipler”in otoritesi üzerine ki harita ile onların atalarınca korunmuş taş tabletler... Bunların üstünde, geniş ve yeterli derinlikte, okyanus akıntılarının en uzağına tacirleri taşımakta olan bir ırmak gösterilir... buna Ister (denir). Kuzey rüzgârının ötesinde, uzakta [Hyperborea’da, denirdi] ana sular Rhipaen dağlarından aşağı aceleyle gelir ve tek bir akıntı olarak sonsuz ovalara doğru akar.” bu elbette Tuna Nehri’dir. Onlar ona ulaştıklarında, Ister’i “Peuke denilen bir adayı kucaklamış, bir üçgene benzeyen, denizle ilişkisi plajlarla kurulmuş ve zirvesi ırmağı işaret ederdi. İki kanala ayrılmış olan Tuna Nehri’nin kollarından birinin adı Narex ve öbürü ise adanın daha aşağısındaki “the Fair Mouth” olarak bilinirdi.” Kolhis filosu, Argo’yu sıcak takibinde “Fair Mounth”a geldiğinde Jason kuzey girişine (Narex) girmeyi tercih etmişti. Kolhisliler, Kuman Bölgesi’nin bugünkü arazisinin kuzeyine Tuna’nın aziz George Ağzı demeye alışmışlardı. Argo, Tuna’da, bugün Suluna limanı denilen, yere girmişti.

Σ

Dobruca'nın Haritası; Kuman Bölgesi'nin Haritası

“Kolhis gemileri gittiklerinde korku salmışlardı. Leviathanların anası, denizden gelmiş canavarlar için alınan gemiler vardığında, çobanlar merada otlatmakta oldukları sürülerini bu korkunç görünüm karşısında bırakmış ve onlar bu sürüleri gemilerine almışlardı. İstrialı kabilelerin hiç biri, Trakyalılar ve onların İskitli dostları, Sigynni, Graucenii, Sindilerin – ki bunlar Lavrion’un boş ve büyük ovasında ikamet etmiş olan kabilelerdi – hiç biri gözlerini denizde, gitmekte olan gemilere dikmemişlerdi”⁹

Şamanik İzler

Dobruca daima yarı-Yunan ve yarı-barbar oldu. Onun dini bu tahlile ayna tutmalıydı– ve gerçekten de bu bölge daima dinsel bir mayandı. Antik çağın Trakya tanrısı Zalmoxis’in¹⁰ kutsal emanetlerini sakladığı kutusu ve “şarklı” Dionysus ve Trakya’nın Orphus’u da buradaydı. Tüm bu kültürler “İskit” etkilerine dair üzerinde düşünülebilecek olan, Şamanik özellikler ve Şamanizm için güçlü delillerin göstergesidir. Heyecan verici ve sihirli biçimlerdeki tanrıçalar (Aphrodite, Hecate) – erken dönem neolitik (civalı taş devri) kültürlere dair önemli- bir bağlantı bırakmıştı. Bu dinlerin dünyası Dacia [Romanya topraklarının eski adı – ç.n.] şehri ya da idari birim olarak Roma İmparatorluğu’nun içinde son buldu.

Bugünkü Kuman Bölgesi kasabasının sadece Orta Çağ dönemlerindeki tarihi saptanmaktadır. “Antik” Kuman Bölgesi, Histria olarak bilinirdi. Kalıntıları Popin adasının Razem lagününde bulunmuştur. 150’nin üzerinde kitabe, Millesian orijinli ve açıkçası bolluğun en önemli kaynağı,

⁹ Apollonius (1959): IV, s. 155.

¹⁰ Eliade (1972) Encyclopedia Britannica (1953) XX: 235.